

Розділ 9

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

М. М. Гоголь
к.е.н., доц.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ефективне функціонування підприємства відбувається лише через систему якісного управління ним, тому на сьогодні є дуже актуальним питання обліку як одного із важелів формування управлінської стратегії підприємства.

Сучасна система управління підприємством – це складний комплекс взаємопов'язаних елементів, що є взаємодоповнюючими в залежності від специфіки діяльності підприємства [1]. Чим більша господарська структура та складніший виробничий процес, тим складніший характер управління та функції, що виконує апарат управління.

Це в свою чергу впливає на обсяг облікової інформації, необхідної для оперативного управління. Мабуть и не потребує доказів положення, що управління економікою підприємства покращиться, якщо кожен момент буде присутня оперативна інформація про його стан.

Практична цінність даної інформації сконцентрована у тому, що вона дозволяє аналізувати економічні показники діяльності, систематично контролювати господарські процеси та явища, робити на їх основі потрібні висновки та приймати заходи покращення роботи суб'єкта господарювання.

Інформаційна функція обліку в системі управління підприємством в умовах ринкових відносин є домінуючою, тому що без інформаційної бази не може здійснюватись облік [2].

Незважаючи на це, ми часто зустрічаємо в літературі представлення обліку як пасивного постачальника інформації, дане твердження є одностороннім, таким що не повністю характеризує його реальну роль в системі управління. Дійсно, управлінський облік не просто реєструє існуючі процеси та явища, він також систематизує та збагачує отримані дані.

При цьому всі факти, що мають місце у господарській діяльності підприємства фіксуються в бухгалтерському обліку з метою впливу на покращення його функціонування. Облікова інформація дає керівнику підприємства можливість приймати більш обґрунтовані управлінські рішення при виборі альтернативних варіантів використання наявних ресурсів у процесі управління його виробничо-фінансовою діяльністю.

Можна вважати, що найважливіша риса відображення інформації в

обліку – його активний характер, так як облікові дані використовуються для прийняття управлінських рішень та регулювання стану об'єкту управління. В той же час отримання облікової інформації від керованого об'єкту до управляючої системи не можна спрощувати і зводити до «зворотного зв'язку».

Значення обліку в забезпеченні зворотного зв'язку безсумнівне, але такий підхід справедливий лише в обмеженій кількості випадків, коли отримана облікова інформація має в своєму складі дані лише про проведення раніше запланованих заходів.

Під час досягнення поставленої мети може виникнути необхідність проведення раніше непередбачуваних операцій, а їх дані відображаються в обліку.

Облік, взаємодіючи з іншими функціями управління, виступає в якості інструменту здійснення не лише зворотного, але й прямого зв'язку між суб'єктом та об'єктом управління.

Сучасний облік тривалий час називають управлінським, що пояснюється ростом значення облікової інформації під час управління підприємством. У даний час в умовах жорсткої ринкової конкуренції неможливо ефективно управляти підприємством без чітко окреслених параметрів його діяльності, а також глибокого і всебічного аналізу витрат суб'єкта господарювання.

Отже, відокремивши управлінський облік від фінансового, підприємства намагаються закрити стороннім доступ до даних, які розкривають реальний стан справ з витратами виробництва, реалізацією продукції, формуванням ринку збуту і тощо. Враховуючи економічний стан нашої країни, такі дії керівників підприємств зрозумілі, але управлінський облік формується і функціонує на основі інформаційних даних фінансового обліку, тому їх інтеграція безперечна. Задача управлінського складу підприємства при цьому сформулювати даний процес таким чином, щоб він задовольняв і потреби фінансового і управлінського обліку.

Бухгалтер в сучасних підприємствах відіграє значну роль на всіх етапах процесу управління: при плануванні майбутніх операцій, накопиченні даних про витрати і доходи, поточному контролю й аналізі, складанні звітності та її інтерпретації, підготовці управлінських рішень. Бухгалтера, який забезпечує інформацією керівників всередині підприємства, називають бухгалтером-аналітиком [3, с. 41].

Можна критично відноситись до даного твердження, бо ведення управлінського обліку відбувається на усіх стадія функціонування підприємства, тому дуже складно лише бухгалтеру–аналітику прорахувати і відобразити усі необхідні інформаційні показники для системи управління сучасним підприємством.

Тому можна відмітити, що основою якості обліку в системі управління

підприємством є також кадрова складова, котра має змінюватись відповідно до сучасного ринку праці та попиту на спеціалістів.

Список використаної літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main> (дата звернення: 28.10.2019).
2. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 05.10.2017 № 2164-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення: 28.10.2019).
3. Білоусова І. Проблеми розвитку управлінського обліку в Україні. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2001. № 2. С. 39–45.